

Chemring Nobel AS, High Energy Materials
Engeneveien 7
3475 Sætre
Ved: Richard GjersøeDato for inspeksjonen: 26.3.2009
Rapportnummer: 2009.022.I.SFT**Informasjon om virksomheten**

Besøksadresse:	Engeneveien 7	Organisasjonsnr.:	873137932
Kommune:	3475 Sætre		
Telefon:	32 27 86 00	SFTs saksnr.:	2008/21
Bransjenr. (NACE-kode):	24.610 - Produksjon av eksplosiver	Tillatelse datert: (evt) endringer:	6.7.1994 10.1.2008
Virksomheten er: ☐ importør ☐ forhandler ☒ produsent ☐ bruker ☐ annet:		☐ ISO-14001-sertifisert ☐ EMAS-registrert	

Informasjon om inspeksjonen

Kontaktperson fra virksomheten ved inspeksjonen: Richard Gjersøe	Fra Statens forurensningstilsyn (SFT): Cathrine Skjærgård, Marie Nordby, Øyvind Hetland
Bakgrunn for kontrollen: ☒ rutine ☐ særskilt oppfølging ☐ utrykning	
Følgende hovedtema ble kontrollert:	
☒ tillatelse ☒ internkontroll ☒ risikovurdering ☒ utslipp luft vann ☒ farlig avfall ☐ støy ☒ egenrapportering ☐ storulykke	☐ vedlikehold ☐ tankanlegg ☒ klassifisering, merking og emballering ☐ forbudte og strengt regulerte stoffer ☒ sikkerhetsdatablader ☒ substitusjon ☒ deklarerer til Produktregisteret ☐ annet:

Resultater fra inspeksjonen

Det ble avdekket 3 avvik og ingen anmerkninger under inspeksjonen. Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 3 i denne rapporten. Oppfølgingen etter inspeksjon er nærmere beskrevet på side 2. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

dato

inspektør

Statens forurensningstilsyn

seksjonssjef

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Virksomhetens manglende etterlevelse av egne regler som er strengere enn lovkravene, vil fra tilsynsetatenes side ikke betraktes som et avvik, men kan omtales som en anmerkning.

Oppfølging etter inspeksjonen

Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten. SFT ber om en skriftlig bekreftelse innen 6. mai 2009 på at avvik er rettet. Dersom virksomheten mener at det ikke lar seg gjøre å rette opp disse avvikene innen denne fristen, skal det redegjøres for årsaken og fremlegges en tidfestet handlingsplan for det videre arbeidet.

Gebyr for virksomhet med tillatelse

Virksomheten er plassert i risikoklasse 2, jf. forurensningsforskriften § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet. Dette innebærer at virksomheten skal betale kr 14400 i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på www.sft.no, jf. offentlighetsloven. (*Rapporten sendes også til Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Buskerud og til Hurum kommune*).

Avvik

Avvik 1: Virksomheten kan ikke dokumentere gjennomført risikovurdering med hensyn til ytre miljø.

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5 annet ledd, punkt 6.

Kommentarer: Virksomheten kan ikke dokumentere at det er gjennomført en systematisk risikoanalyse som inkluderer ytre miljø. Fremvist dokumentasjon "Risikovurderinger av stoffer ved Chemring Nobel AS, High Energy Materials", datert 10.09.2007, inneholdt risikovurderinger basert på helseeffekter.

Virksomheten opplyste at de er i ferd med å implementere ISO 14001 og OSHAS 18001, og er i prosess med å etablere risikovurdering med fokus på miljø. SFT ble fremlagt dokumentasjon "Miljøforhold/aspekter og mulige konsekvenser", datert 19. juni 2008.

Avvik 2: Virksomheten oppfyller ikke deklareringsplikten til Produktregisteret og oppdateringen er mangelfull.

Avvik fra: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, § 21.

Kommentarer: I henhold til forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier § 21, skal et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse angitt i forskriftens § 6, og som importeres i mengde på 100 kg eller mer per år deklarerer til Produktregisteret (PR).

Deklarasjon av farlige kjemikalier må skje senest når omsetning eller yrkesmessig bruk begynner i Norge. Et produkt var ikke deklarerert til Produktregisteret. Ved kontroll ble det oppdaget at virksomheten i år 2008 hadde importert "Bromine" i mengder over 100 kg.

Alle deklarererte opplysninger må oppdateres ved endringer, for eksempel når sammensetning eller klassifisering endres, eller produkter utgår. Tre produkter var deklarerert med uriktig klassifisering. Dette gjaldt produktene:

- P-23441 Hexamethylentetramin
- P-24443 Hexotol M/HNS
- 44170 Rocryl 320, LMA

Produktet HMX står med koden BEH i PR, som betyr at det ikke er tilfredsstillende deklarerert.

Avvik 3: Virksomhetens rutiner for å avdekke, rette opp og sikre overholdelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen er utilstrekkelig.

Avvik fra: forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5 annet ledd, punkt 7.

Avviket er ikke basert på en total gjennomgang av internkontrollen.

Kommentarer: Internkontroll skal sikre at virksomheten har nødvendige rutiner som sikrer at krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen overholdes. Ved kontroll av virksomheten ble det avdekket sviktende rutiner for følgende forhold:

- I en stoffkartotekoversikt fremvist kontrollører fra SFT, ble det avdekket sikkerhetsdatablader med for gammel revisjonsdato (eldre enn 31.10.2005). Virksomheten opplyste at enkelte sikkerhetsdatablader i stoffkartoteket ikke var på norsk.
- Ved befaring på uteområdet ved ”pilot plant” og kjemikalielager for løsemidler, observerte kontrollørene fra SFT dårlig merkede bulkcontainere med innhold av kjemikalier (”nødslipp” og ”bromforbindelser”), samt henstilte ”fat”. Disse var mangelfullt merket. Enkelte beholdere med natriumhypokloritt og natriumhydroksid var merket med etikett på svensk. Virksomheten skal ha oversikt over mengde og type av kjemikalier og avfall som er lagret, samt sikre seg at all emballasje er merket og at farlig avfall er klassifisert. Etiketter for kjemikalier skal være på norsk.
- I egenrapporten for 2008, punkt 3.5.2 har virksomheten benyttet uriktige avfallskoder. Virksomheten må sikre seg at det gis riktige opplysninger om avfall slik at den videre håndteringen skjer på en forsvarlig måte. Det ble avtalt at oppdatert egenkontrollrapport skal sendes til SFT.
- Flere ”mindre” utslipp i 2007 og 2008 er avviksbehandlet i virksomheten og rapportert inn til SFT. Virksomheten opplyste SFT om at det eksisterer en ”ukultur” i forbindelse med å unngå søl/mindre utslipp ved eksempelvis tømme/påfyllingssituasjoner. Dette er tatt tak i på ledelsesnivå, og det jobbes med å utarbeide handlingsplaner og holdningsendringer, og er tema på skiftmøter hver 6. uke. SFT presiserer at jamfør utslippstillatelsens punkt 8.3 er denne typen forurensning ikke tillatt.

Kommentarer/andre forhold:

Chemring Nobel AS, High Energy Materials er produsent og leverandør av sprengstoff av typene HMX, RDX, HNS og NTO.

Substitusjon: SFT ser positivt på at virksomheten har oversikt over stoffer på "Kandidatlisten", og har avslått å bruke Dibutylftalat (DBP) i produksjon etter forespørsel. Virksomheten har utarbeidet et eget dokument "Stoffer som skal vurderes ut fra forskrift om substitusjonsplikt", 12.07.07, hvor det er gjort substitusjonsvurderinger.

REACH: Virksomheten har preregistrert.

Sikkerhetsdatablader utarbeidet av Chemring Nobel AS, High Energy Materials tatt ut ved stikkprøvekontroll var alle på norsk og av nyere dato. Det ble også fremvist sikkerhetsdatablad fra 2009 som var utarbeidet i henhold til kravene i REACH artikkel 31, vedlegg II.

PCB: Virksomheten opplyste at PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer (60 stk.) er skiftet ut, og at vinduer er av plast og derfor uten PCB.

Virksomheten vurderer å installere biologisk renseanlegg. Forsøksprosjekt (pilot sommer 2008) viste at KOF-utslippet ble redusert med ca 80 – 90 %.

Biocider: Det ble opplyst at det ikke brukes biocider i kjølevannssystemer.

Dokumentunderlag**Aktuelle lover og forskrifter, tillatelser, egenrapporter og dokumentasjon.**

- Forurensningsloven
- Produktkontrollloven
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Tillatelse fra SFT datert 6.7.1994, endret 10.1.2008
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om begrensnig i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Korrespondanse mellom SFT og virksomheten (egenrapport, 2007 og 2008)
- Opplysninger fra Produktregisteret (PR)
- Sikkerhetsdatablad
- "Risikovurderinger av stoffer ved Chemring Nobel AS, High Energy Materials", datert 10.09.2007
- "Miljøforhold/aspekter og mulige konsekvenser", datert 19. juni 2008.
- Utskrift over leverandør/varekjøp 01.07.07 – 31.10.08.
- Stoffer som skal vurderes ut fra forskrift om substitusjonsplikt (12.07.07).
- Utskrift fra stoffkartotek, HMS-datablad

Regelverk utdelt/informert om:

Informert om:

- Veiviser til regelverk for virksomheter
- Kjemikalieveilederen
- Liste over prioriterte stoffer
- Produktkontrolloven
- Forurensningsloven
- Miljøinformasjonsloven
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvenser av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Forskrift om godkjenning av biocider og biocidprodukter (biocidforskriften)
- Forskrift om sikkerhet ved leketøy (leketøyforskriften)
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

Brosjyrer/faktaark utdelt:

- SFT på kontrollbesøk (brosjyre)
- Veileder om substitusjonsplikten (1715/2000)
- Informasjonsark om deklareringsplikt for farlige kjemikalier (TA 1939/2003)
- REACH - Nytt kjemikalierregelverk i EU (2265/2007)
- Annet: Kontroll med risiko gir gevinst og informasjonsbrosjyre om Regelhjelp.no